

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 142/2010-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ú., B., zastúpeného advokátkou JUDr. R. B., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 427/2007 z 24. novembra 2009, a to časťou jeho výroku, ktorou bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 6 C 7/2005 z 23. mája 2007, ako aj výrokom o trovách konania a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ú. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. marca 2010 doručená sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Ú. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 427/2007 z 24. novembra 2009 (ďalej aj „namietaný rozsudok“), a to časťou jeho výroku, ktorou bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 C 7/2005 z 23. mája 2007 (ďalej aj „prvostupňový rozsudok“), ako aj výrokom o trovách konania.

Označeným prvostupňovým rozsudkom bol sťažovateľ zaviazaný zaplatiť navrhovateľovi (t. j. investičnému družstvu L. so sídlom B.) sumu 547 544,60 Sk z dôvodu náhrady škody a sumu 48 882,50 Sk ako náhradu trov konania. Predmetný rozsudok okresný súd odôvodnil okrem iného tým, že *„katastrálny úrad nepostupoval v konaní o návrhu na vklad bez zbytočných prieťahov, pretože nevydal rozhodnutie, aj keď uplynulo päť mesiacov odo dňa, kedy bol katastrálnemu úradu doručený návrh na vklad, hoci už došlo k sústreďeniu podkladov potrebných na vydanie rozhodnutia“*. Oneskorené vydanie rozhodnutia o návrhu na vklad okresný súd kvalifikoval v odôvodnení svojho rozsudku ako nesprávny úradný postup súvisiaci s rozhodovacou činnosťou katastrálneho úradu. Navyše tým, že o predmetnom návrhu nebolo rozhodnuté v lehote 30 dní od jeho podania, navrhovateľ, na ktorého neprešli práva a povinnosti prenajímateľa, nemal právny titul na inkasovanie nájomného, čím mu vznikla škoda vo forme ušlého zisku. Na základe odvolania sťažovateľa proti uvedenému rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd namietaným rozsudkom tak, že zmenil rozsudok okresného súdu sp. zn. 6 C 7/2005 z 23. mája 2007 v časti o zaplatenie sumy 2 596,49 € tak, že návrh v tejto časti zamietol. Vo zvyšnej časti prvostupňový rozsudok vo veci samej potvrdil. Zároveň krajský súd uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania v sume 2 029,44 €. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku konštatoval, že odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne v časti priznania istiny 469 322 Sk (15 578,66 €), avšak nesprávne vo zvyšnej časti istiny 78 222 Sk (2 596,49 €).

Sťažovateľ ďalej podrobne opísal skutkový stav, ktorý predchádzal podaniu žaloby o náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, tvrdiac, že *„povinnosťou súdu v právnej veci, v ktorej si navrhovateľ (t. j. L., investičné družstvo) uplatňuje voči tretiemu subjektu právo na náhradu škody z titulu ušlého zisku, ktorý zisk mal navrhovateľ dosiahnuť z určitého právneho úkonu, či vôbec právny úkon, z ktorého mal navrhovateľ dosiahnuť zisk (náhrady nedosiahnutia ktorého sa navrhovateľ domáha), bol platný...“*.

Podľa názoru sťažovateľa *„konštrukcia výroku touto sťažnosťou napadnutého rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave, bola použitá účelovo, aby zabránila možnosti*

podania dovolania sťažovateľom, a v konečnom dôsledku ňou bolo porušené aj právo sťažovateľa na súdnu alebo inú právnu ochranu...“.

Sťažovateľ taktiež uviedol, že sťažnosť ústavnému súdu podáva z opatrnosti, pretože proti namietanému rozsudku síce podal dovolanie, nemôže však predvídať, ako o tomto dovolaní (v ktorom namieta porušenie toho istého základného práva ako v sťažnosti podanej ústavnému súdu) rozhodne Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). V súvislosti s tým cituje z rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 153/06 z 26. apríla 2006, v ktorom ústavný súd vyslovil, že v prípadoch, keď je dovolanie neprípustné, nemožno ho považovať za procesný prostriedok, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd poskytuje. Preto v týchto prípadoch lehota na podanie sťažnosti plynie odo dňa nadobudnutia právoplatnosti odvolacieho súdu. Sťažnosť ústavnému súdu preto sťažovateľ podal v snahe predísť zmeškaniu lehoty na jej podanie pre prípad odmietnutia jeho dovolania najvyšším súdom.

Sťažovateľ na základe uvedených skutočností navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo Slovenskej republiky, za ktorú koná Ú. na súdnu a inú právnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24. 11. 2009 sp. zn. 8 Co 427/2007 a to v časti výroku, ktorým bol rozsudok Okresného súdu Bratislava III zo dňa 23. 5. 2007 sp. zn. 6 C 7/2005 potvrdený, ako aj výrokom o trovách konania porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24. 11. 2009 sp. zn. 8 Co 427/2007 v časti výroku, ktorým bol rozsudok Okresného súdu Bratislava III zo dňa 23. 5. 2007 sp. zn. 6 C 7/2005 potvrdený, ako aj výroku o trovách konania sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi sa priznáva úhrada trov právneho zastúpenia, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť na účet právneho zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd zistil, že dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 8 Co 427/2007 z 24. novembra

2009, o ktorom sa sťažovateľ zmieňuje v sťažnosti, bolo doručené okresnému súdu 27. januára 2010, a predmetný spis do predbežného prerokovania sťažnosti dovolaciemu súdu predložený nebol.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene alebo zjavne neopodstatnené návrhy môže ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho prejednávania.

Ústavný súd preskúmal na predbežnom prerokovaní sťažnosť z hľadiska existencie dôvodov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Podstatou námietok sťažovateľa je právne posúdenie postupu a následného rozhodnutia krajského súdu. V danom prípade sťažovateľ akceptoval subsidiárne postavenie

ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd tým, že podal vo svojej veci hoci iba „z opatrnostných dôvodov“ dovolanie ešte predtým, ako podal sťažnosť ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. V okolnostiach daného prípadu sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty ústavne aprobovateľné, pretože by tým mohlo dôjsť k vydaniu dvoch rozdielnych rozhodnutí v tej istej veci. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu o poslednom procesnom prostriedku, ktorý bol sťažovateľom využitý, ako predčasné.

Ústavný súd sa v ostatnom období aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) odklonil od svojej predchádzajúcej judikatúry a v súčasnosti vo svojej rozhodovacej činnosti zastáva názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd už v tejto súvislosti taktiež judikoval (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj tiež rozsudok ESLP z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99 a jeho body 51, 53, 54).

Ak by sa ústavný súd vecne zaoberal sťažnosťou sťažovateľa pred rozhodnutím najvyššieho súdu o podanom dovolaní, mohol by neprípustne zasiahnuť do rozhodovania všeobecných súdov. V prípade, že by ústavný súd čakal na rozhodnutie dovolacieho súdu, mohlo by to viesť jednak k predĺženiu konania o sťažnosti a navádzalo by to potenciálnych sťažovateľov k obdobnému postupu, aký zvolil v okolnostiach daného prípadu sťažovateľ, t. j. k paralelnému podávaniu sťažností ústavnému súdu zároveň s podaním dovolania, čo vzhľadom na už uvedené nie je opodstatnené.

Z týchto dôvodov sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. marca 2010